

Activiteitenplan Omgevingswet voor herinrichting Rhederlaag te Lathum

Vergunningaanvraag voor de bever

**WAARDEN
BURG**
Ecology

**we
consult
nature.**

Activiteitenplan Omgevingswet voor herinrichting Rhederlaag te Lathum

Vergunningaanvraag voor de bever

[REDACTED]

Status uitgave: definitief

Rapportnummer: 25-048
Projectnummer: 25-0046
Datum uitgave: 2 april 2025
Projectleider: [REDACTED]
Tweede lezer: [REDACTED]
Foto omslag: Waardenburg Ecology
Opdrachtgever: K3Delta
M. Smit
Postbus 200
6660 AE Elst (Gld)
Nederland

Referentie opdrachtgever: mail d.d. 20 december 2024

Akkoord voor uitgave: [REDACTED]

Datum akkoord: 25-februari 2025

Graag citeren als: [REDACTED] 2025. Activiteitenplan Omgevingswet voor herinrichting Rhederlaag te Lathum. Vergunningaanvraag voor de bever. Rapport 25-048. Waardenburg Ecology, Culemborg.

Trefwoorden: Omgevingswet, beschermde soorten, activiteitenplan, bever, recreatie, zandwinning

Waardenburg Ecology is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Waardenburg Ecology. Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Waardenburg Ecology voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Waardenburg Ecology / K3Delta

[REDACTED] vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verspreid of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Waardenburg Ecology, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Waardenburg Ecology is een handelsnaam van Bureau Waardenburg BV. Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015. Waardenburg Ecology hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Waardenburg Ecology Varkensmarkt 9, 4101 CK Culemborg, 0345 512710
info@waardenburg.eco, www.waardenburg.eco

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Wettelijk kader	5
1.3	Leeswijzer	6
2	Beschrijving herinrichting Rhederlaag	7
3	Methode ecologisch onderzoek	10
3.1	Flora en fauna-quickscan	10
3.2	Nader soortgericht onderzoek	10
4	Functie plangebied voor beschermde soorten	11
4.1	Bever	11
4.2	Conclusie	13
5	Bepaling en beoordeling van gevolgen voor bever in het kader van de Ow	14
6	Maatregelen	15
6.1	Algemene voorzorgsmaatregelen broedvogels	15
6.2	Ecologische begeleiding	15
6.2.1	Inzet ter zake kundige ecooloog	15
6.2.2	Uitvoering van de ecologische begeleiding	15
6.3	Specifieke bevermaatregelen	16
6.3.1	Borging van voldoende tijdelijke en permanente verblijfplaatsen	16
6.3.2	Maatregelen om doden te voorkomen	17
7	Reikwijdte vergunningsaanvraag	18
7.1	Schadelijke handelingen	18
7.2	Locatie waarvoor vergunning wordt aangevraagd	18
7.3	Periode waarvoor de vergunning wordt aangevraagd	18
7.4	Voorwaarden waaronder vergunning wordt verleend	18
8	Alternatievenafweging	19
8.1	Het niet uitvoeren van het project	19
8.2	Alternatieve locatie	19
8.3	Alternatieven in inrichting en uitvoering	20
8.4	Alternatieven in planning	20
9	Wettelijk belang	21

9.1	Wettelijke belangen waarvoor vergunning wordt aangevraagd	21
9.2	Toelichting wettelijk belang	21
10	Staat van instandhouding	22
11	Conclusie	24
	Literatuur	25
	Bijlage I Quick scan herinrichting Rhederlaag	26
	Bijlage II Logboek Rhederlaag	27

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

K3Delta en Leisurelands gaan het gebied Rhederlaag te Lathum herinrichten om betere omstandigheden voor natuur- en recreatieontwikkeling te realiseren. Deze ontwikkeling wordt mogelijk gemaakt door een tijdelijke zandwinning. Waardenburg Ecology heeft in opdracht van K3Delta en Leisurelands een quick scan uitgevoerd (Dolman, 2024). In de quick scan zijn de gevolgen van deze ingreep op beschermde soorten in het kader van de Omgevingswet (Ow) beoordeeld en getoetst aan de specifieke zorgplichtbepalingen van de Ow. De herinrichting heeft betrekking op twee locaties: de Noordoever en de Kop van Wenting. In de quick scan zijn beide locaties beoordeeld. Dit activiteitenplan heeft alleen betrekking op de herinrichtingswerkzaamheden bij de Noordoever aangezien K3Delta hier start met de herinrichting.

Tijdens de laatste ecologische controle voorafgaand de werkzaamheden zijn nieuwe verblijfplaatsen van de bever aangetroffen (Dolman, 2024). De verblijfplaats in deelgebied Noordoever ligt centraal in het werkterrein. Bij de uitvoering van de herinrichting Noordoever gaat de verblijfplaats verloren en is er een risico dat bevers worden gedood. Het vernielen van een verblijfplaats van bever en het doden van deze dieren is verboden op grond van de Omgevingswet (kortweg Ow).

Voorliggend activiteitenplan dient als onderbouwing van de vergunningsaanvraag voor een flora- en fauna-activiteit onder de Omgevingswet (kortweg: Ow) voor bever bij het project herinrichting Rhederlaag. Met de in dit activiteitenplan beschreven aanpak en maatregelen wordt gewaarborgd dat de voorgenomen ingreep wordt uitgevoerd met de minst nadelige gevolgen voor de bever.

1.2 Wettelijk kader

De Ow verbiedt om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit (dit is een activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten) te verrichten (artikel 5.1 Omgevingswet). Dit is uitgewerkt in het Besluit activiteiten leefomgeving (kortweg: Bal). In het Bal wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende drie beschermingsregimes:

- § 11.2.2: omgevingsvergunning soorten Vogelrichtlijn
- § 11.2.3: omgevingsvergunning soorten Habitatrichtlijn
- § 11.2.4: omgevingsvergunning andere soorten

Onder iedere paragraaf (11.2.2, 11.2.3 en 11.2.4 van het Bal) zijn de vergunningplichtige gevallen en de vergunningvrije gevallen aangegeven. Er geldt een vergunningplicht voor schadelijke handelingen bij:

- Soorten Vogelrichtlijn op grond van artikel 11.37, eerste lid Bal.
- Soorten Habitatrichtlijn op grond van artikel 11.46, eerste lid, Bal.
- Andere soorten op grond van artikel 11.54, eerste lid, Bal.

De schadelijke handelingen betreffen samengevat:

- Het opzettelijk doden en vangen van soorten.
- Het beschadigen of vernielen van voortplantings- en rustplaatsen van dieren, niet zijnde vogels.
- Het opzettelijk vernielen en beschadigen van nesten, eieren of wegnemen van nesten van vogels.
- Het opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren.
- Het (ver)storen van dieren volgens de beschermingsregimes soorten Vogelrichtlijn en soorten Habitatrichtlijn. NB geldt voor vogels niet als er geen sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de vogelsoort.
- Het plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn het plangebied en de werkzaamheden beschreven. Hoofdstuk 3 beschrijft de functie van het plangebied voor beschermde soorten. Vervolgens worden in hoofdstuk 4 de nadelige gevolgen van de voorgenomen ingreep voor beschermde soorten beschreven. In dit hoofdstuk worden deze gevolgen ook beoordeeld in het kader van de Omgevingswet. In hoofdstuk 5 worden de maatregelen beschreven om nadelige gevolgen voor de betreffende bever te voorkomen dan wel te beperken. Hoofdstuk 6 geeft de reikwijdte van de aangevraagde vergunning aan (voor welke soort(en), schadelijke handeling(en), locatie en periode wordt de vergunning aangevraagd). In de volgende hoofdstukken 7 t/m 9 wordt ingegaan op de voorwaarden voor vergunningverlening. In hoofdstuk 7 is onderbouwd dat er geen andere bevredigende oplossing is voor de voorgenomen ingreep. Hoofdstuk 8 geeft een onderbouwing van het wettelijk belang dat de voorgenomen ingreep dient. In hoofdstuk 9 is onderbouwd dat de voorgenomen ingreep niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort. Ten slotte beschrijft hoofdstuk 10 de conclusie.

In bijlage I is de rapportage van de flora en fauna-quickscan (Dolman, 2024) opgenomen dat mede ten grondslag ligt aan voorliggend activiteitenplan.

2 Beschrijving herinrichting Rhederlaag

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het voorgenomen project. De huidige situatie binnen het plangebied wordt beschreven en vervolgens de geplande werkzaamheden. Informatie over de werkzaamheden is aangeleverd door K3Delta.

2.1 Plangebied

Het plangebied omvat recreatiegebied Rhederlaag in gemeente Zevenaar, Gelderland. Het betreft een waterplas ontstaan door zandwinning met daar omheen een breed scala aan recreatiebedrijven en openbaar toegankelijke recreatieterreinen. In het plangebied van de herinrichting vindt dagrecreatie plaats op het land (hondenbezitters, picknicken, lig- en aanmeeroevers, etc.) en op het water (varen, zwemmen, kanoën, etc.). In het gebied is een afwisseling van open oeverzones en bos aanwezig. De bossen bestaan voornamelijk uit wilgen. De oevers zijn glooiend en bestaan gedeeltelijk uit zandstrandjes, begroeide grasoevers of stortstenen (Figuur 2.1).

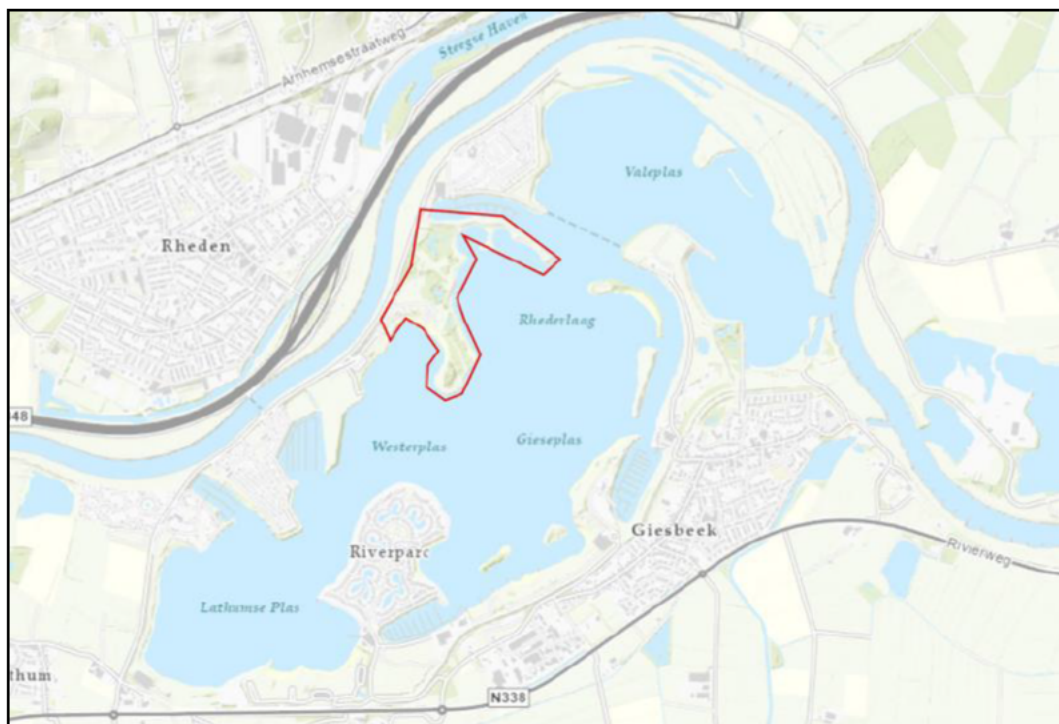
Figuur 2.1 *Impressie noordelijk deel plangebied met links grazige oevers en rechts wilgenbos.*

Figuur 2.2 *Impressie zuidelijk deel plangebied met begroeide gronddepots (links) en spaarzaam begroeide oevers (rechts).*

Het plangebied betreft de 'Noordoever' van Rhederlaag (Figuur 2.2). De Noordoever is gelegen in het westen van het gebied, ten zuiden van recreatiepark De Veerstal. Op de oever staat een wilgenbos. Het terrein kenmerkt zich daarnaast door een reliëfrijk maaiveld door eerdere ontgrondingen. Dit heeft onder meer geresulteerd in een voormalig gronddepot in de zuidelijke punt van het plangebied, die inmiddels volledig begroeid is geraakt met onder meer meidoorn, berk en populier. Langs de oever staan verspreid enkele wilgen, maar het merendeel bestaat uit een korte grazige vegetatie.

Figuur 2.3 Ligging plangebied De Noordoever (rood omkaderd) in Rhederlaag (Esri Nederland, Community Map Contributors).

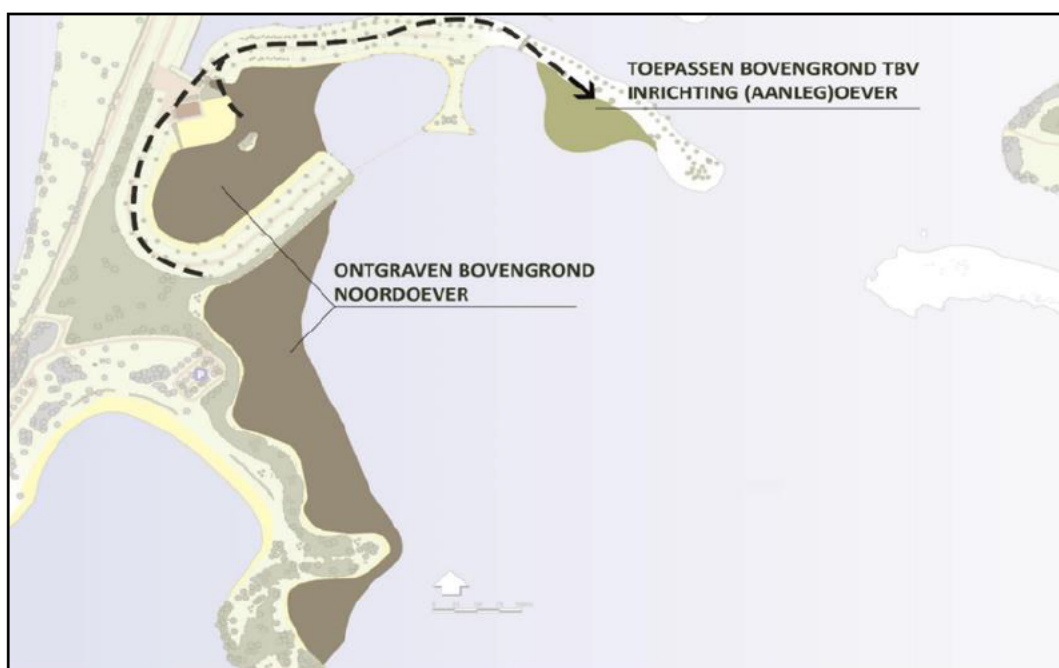
2.2 Voorgenomen werkzaamheden

In de Noordoever is herinrichting voorzien die zal resulteren in betere omstandigheden voor natuur en recreatie (Figuur 2.4). De werkzaamheden bestaan uit voorbereidende werkzaamheden (o.a. het aanplanten van soortenrijk bos en het gedeeltelijk rooien van bestaand wilgenbos), grondwerk en zandwinning. De plant- en rooiwerkzaamheden zijn inmiddels in uitvoering en voor het broedseizoen 2025 gereed. Vervolgens wordt de bovengrond afgegraven waarbij de vrijkomende grond wordt gebruikt voor de inrichting van het terrein (Figuur 2.5). Vooruitlopend op de zandwinning worden de nieuwe oevers ontgraven en geprofileerd. De oeverlijn schuift hierdoor landinwaarts op en grenst dan aan de te behouden en nieuw aangeplante bosschages.

De werkzaamheden worden waar mogelijk in één werkgang uitgevoerd en nemen maximaal 5 jaar in beslag. December 2024 zijn de werkzaamheden gestart met het aanplanten van nieuw bos.

Figuur 2.4 Herinrichtingsplan Rhederlaag (bron: K3Delta).

Figuur 2.5 Herinrichting van de Noordoever (bron: K3Delta). Daar waar de bovengrond wordt ontgraven wordt eerst de aanwezige houtopstand gerooid. Dit is weergegeven in Figuur 3.2.

3 Methode ecologisch onderzoek

3.1 Flora en fauna-quickscan

In 2024 heeft Waardenburg Ecology een flora en fauna-quickscan uitgevoerd waarin getoetst is of het project nadelige gevolgen voor beschermde soorten kan hebben en een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig kan zijn.

Het quickscanrapport is opgesteld op basis van een veldbezoek, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen. Tijdens het veldbezoek is intensief gezocht naar verblijfplaatsen en andere sporen van bever. Voor een actueel overzicht van (beschermde) soorten die in de regio voorkomen is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Gevolgen voor beschermde soorten zijn bepaald op basis van de (invloedsfeer van de) voorgenomen ingreep (aard, omvang en duur) en de functie van het plangebied en omgeving voor beschermde soorten en beoordeeld in het kader van de Ow.

3.2 Nader soortgericht onderzoek

Naar aanleiding van de resultaten van de quickscan heeft op 23 januari 2025 een aanvullend veldbezoek plaatsgevonden. Ten tijde van het veldbezoek was het 5°C, bewolkt met lichte neerslag en oostenwind 4 Bft. Tijdens dit bezoek is de betekenis van het plangebied voor de bever nogmaals geïnventariseerd en zijn de mogelijkheden voor mitigatie en compensatie in het veld onderzocht. Hierbij is de hele oever en aanpalende opstand gecontroleerd.

4 Functie plangebied voor beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt de functie van het plangebied en de directe omgeving voor de bever beschreven op basis van de resultaten van de quickscan en het nader onderzoek.

4.1 Bever

Het plangebied biedt een vaste rust- en voortplantingsplaats en is onderdeel van het foerageergebied van de bever. In het plangebied is een beverburcht waargenomen in een klein wilgenbosschage pal aan de oever. Over het gehele recreatieterrein zijn (verse) vraatsporen gevonden. Tijdens beide bezoeken zijn op en rond de burcht actuele bewoningsporen aangetroffen. Langs de oever ligt een voedselvoorraad van wilgentakken van wilgen die elders langs de oever zijn omgeknaagd.

De burcht is circa 4 x 6 meter groot en bestaat uit een grote takkenhoop en meerdere (ingestorte) kamers of gangen in het talud. Een beverburcht wordt jaarrond gebruikt. De burcht is mogelijk in gebruik als kraamburcht. In de periode mei tot en met augustus kan een burcht gebruikt worden als voortplantingsplaats, waarin de jongen worden grootgebracht. Buiten die periode is de burcht in gebruik als rustplaats waar overdag wordt geslapen. Andere verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen binnen het plangebied.

De te rooien bosschages in het plangebied maken geen onderdeel uit van essentieel foerageergebied. In de uitgebreide – verder van de oever gelegen - bosschages binnen het plangebied zijn slechts beperkte en veelal oude vraatsporen gevonden. Elders langs de oevers van de Rhederlaag zijn overal verse en oudere vraatsporen waargenomen.

Figuur 3.1 Beverburcht langs de Noordoever met verse takken en modder op de burcht (links). Rechts de voedselvoorraad voor de ingang van de burcht.

Figuur 3.2. Ligging beverburcht (rode stip) ten opzichte van de rooiwerkzaamheden (groene vlakken) en globale situering boomclusters (geel). Bron: K3Delta.

4.2 Conclusie

Op basis van de quickscan en het nader onderzoek is vastgesteld dat het plangebied een betekenis heeft voor bever. In het plangebied is een burcht aanwezig en het plangebied is onderdeel van een territorium. De bever is een soort van het beschermingsregime Habitatrichtlijnsoorten. De gevolgen van de voorgenomen ingreep voor deze soort zijn uitgewerkt in hoofdstuk 5.

Voor andere beschermde soorten flora en fauna is geconcludeerd dat het plangebied geen functie heeft en/of dat nadelige gevolgen die vergunningplichtig zijn, uitgesloten zijn of door het nemen van voorzorgsmaatregelen kunnen worden uitgesloten (zie hoofdstuk 6 voor maatregelen).

5 Bepaling en beoordeling van gevolgen voor bever in het kader van de Ow

In dit hoofdstuk worden de nadelige gevolgen van de voorgenomen ingreep voor bever bepaald en beoordeeld in het kader van de Ow. Er is beoordeeld of een vergunningsaanvraag voor een flora- en fauna-activiteit in het kader van de Ow nodig is.

De voorgenomen ingreep kan (zonder voorzorgsmaatregelen) de volgende gevolgen hebben voor de bever:

- Het opzettelijk doden of opzettelijk vangen.
- Het opzettelijk verstoren.
- Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen.

Om nadelige gevolgen voor de bever te voorkomen worden voorzorgsmaatregelen genomen, zie § 6.3. Met deze maatregelen wordt het opzettelijk doden en het opzettelijk verstoren van de bever voorkomen.

Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van bever kan *niet* voorkomen worden met maatregelen. Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van bever is in het Bal aangewezen als een vergunningplichtig geval (artikel 11.46 Bal). Voor het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van bever is daarom een vergunningsaanvraag voor een flora- en fauna-activiteit nodig.

6 Maatregelen

In dit hoofdstuk worden de maatregelen beschreven die worden genomen om nadelige gevolgen voor de beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep te voorkomen en beperken.

6.1 Algemene voorzorgsmaatregelen broedvogels

Bij de uitvoering van de werkzaamheden moet rekening gehouden worden met het broedseizoen van algemene vogelsoorten waarvan het nest niet jaarrond beschermd is. Dit kan door werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschilt per soort. Globaal moet voor het broedseizoen rekening worden gehouden met de periode half maart tot half augustus. Als werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd, worden potentiële broedplaatsen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden voorafgaand aan het broedseizoen, uiterlijk begin maart, ongeschikt gemaakt.

6.2 Ecologische begeleiding

6.2.1 Inzet ter zake kundige ecooloog

De uitvoering van de voorgenomen ingreep rond de beverburcht dient door een ter zake kundige ecooloog begeleid te worden. Onder een ter zake kundige ecooloog (kortweg: de ecooloog) wordt een persoon verstaan die voor de situatie en de soorten waarvoor diegene gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. In dit geval wordt de ecologische begeleiding uitgevoerd door Dimitri Emond van Waardenburg Ecology. Dimitri is deelnemer van het netwerk voor 'Programma Bever' van de Zoogdiervereniging. Programma Bever is in 2024 door de Zoogdiervereniging opgezet om een netwerk op te bouwen van beverdeskundigen. Doel hiervan is doorzetten of samen oppakken van opdrachten binnen een flexibele schil. Daarnaast is het netwerk bedoeld om van elkaar te leren en te adviseren in ongeveer dezelfde lijn.

6.2.2 Uitvoering van de ecologische begeleiding

De ecooloog ziet er bij de uitvoering van de werkzaamheden op toe, dat de werkzaamheden worden uitgevoerd conform de uitgangspunten en de werkwijze zoals beschreven in dit activiteitenplan. Dit houdt onder andere in:

- De ecooloog stelt een ecologisch werkprotocol op. Dit ecologisch werkprotocol geeft een beschrijving van de maatregelen die genomen moeten worden om nadelige

gevolgen voor beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen en te beperken. In het ecologisch werkprotocol worden de maatregelen uit voorliggend activiteitenplan en eventuele voorwaarden in de omgevingsvergunning met betrekking tot maatregelen overgenomen. Indien in de omgevingsvergunning geen aanvullende voorwaarden worden opgenomen kan worden volstaan met dit activiteitenplan.

- De ecooloog geeft voor aanvang van de werkzaamheden een toelichting op het ecologisch werkprotocol aan de betrokken uitvoerder(s).
- De ecooloog ziet er bij de uitvoering van de werkzaamheden op toe, dat de werkzaamheden worden uitgevoerd conform de uitgangspunten en werkwijze zoals beschreven in dit activiteitenplan en ecologisch werkprotocol.
- De ecooloog bespreekt de te volgen werkwijze bij vragen, incidenten en calamiteiten met de initiatiefnemer en de uitvoerder.
- De ecooloog en de uitvoerder houden een ecologisch logboek (zie Bijlage II) bij gedurende de uitvoering van de werkzaamheden. Hierin worden maatregelen vastgelegd die bedoeld zijn om nadelige gevolgen voor beschermde soorten te voorkomen.

6.3 Specifieke bevermaatregelen

6.3.1 Borging van voldoende tijdelijke en permanente verblijfplaatsen

Bij het herprofilen van de nieuwe oevers blijft de bestaande burchtlocatie zo lang mogelijk behouden. De nieuwe oevers van de herinrichting grenzen direct aan de te behouden bosschages. Deze oeverlijn met bosschages biedt voldoende mogelijkheden voor zowel tijdelijke als permanente beververblijfplaatsen. Bevers zijn zeer goed in staat om in zeer korte tijd zelfstandig een nieuwe verblijfplaats te graven. In eerste instantie is dat doorgaans een hol in de oever, dat vanuit het water toegankelijk is. Vervolgens wordt deze voorzien van takmateriaal en modder om tot een burcht te komen. Het meest zuidelijke deel van het plangebied oogt hiervoor het meest geschikt. De verhoogde ligging van dit voormalige gronddepot maakt dat bevers hier ook langer kunnen verblijven tijdens een hoogwaterperiode. In de huidige situatie is sprake van een circa 30 meter brede open oeverzone tussen bosschage en de oeverlijn. Hoewel bevers prima 30 meter (of meer) vanaf de oeverlijn hun voedsel zoeken zijn ze kwetsbaar in open gebied, en zullen dat om die reden eerder mijden. Door de nieuwe oeverlijn niet overal even glooiend maar deels ook steiler af te werken ontstaat meer variatie in oeverprofiel ten gunste van een beververblijfplaats. Dit wordt verder versterkt door het aanbrengen van elders in het werk vrijkomende boomstobben langs de oeverlijn. Door de boomstobben tegen elkaar te plaatsen bieden deze direct dekking voor een bever. Om de bever in deze fase voldoende rust te geven wordt de betreffende oeverlijn rondom de zuidelijke punt van het plangebied tijdelijk afgesloten voor publiek. Dit betreft specifiek het ontoegankelijk maken voor honden. In overleg met de ecooloog wordt besloten wanneer de oeverzone weer opengesteld kan worden voor publiek. Hiervoor dient monitoring plaats te vinden.

Samengevat worden de volgende maatregelen getroffen:

- De oevers van het zuidelijk deel van het plangebied worden geprofileerd en met een wisselend talud afgewerkt.
- Langs de nieuwe oeverlijn worden drie clusters van elke 5-10 boomstobben geplaatst die vrijkomen bij de bestaande rooiwerkzaamheden in het noordelijk deel van het plangebied. Zie Figuur 3.1 voor de situering van de beoogde clusters. Deze worden in april 2025 aangebracht.
- Het zuidelijk deel van het plangebied wordt tijdelijk (deels) afgezet voor publiek, met name voor het uitlaten van honden.
- Maatregelen worden altijd in overleg met de ecooloog getroffen, en gebaseerd op monitoring in het seizoen 2025-2026.

6.3.2 Maatregelen om doden te voorkomen

Pas als de nieuwe oeverlijn gereed is wordt – buiten de kwetsbare periode – de bestaande burchtlocatie ontmanteld. Dit wordt gedaan door de bestaande bomen rondom de burcht te kappen (voor zover al niet omgeknaagd door de bever zelf). Hiermee wordt de aanwezige dekking verwijderd en ongeschikt gemaakt. De takken worden verplaatst naar het zuidelijk deel van het plangebied, en daar op een hoop langs de nieuwe oever geplaatst. Enkele dagen daarna wordt de burcht – onder begeleiding van de ecooloog - handmatig afgebroken, waarbij de bever actief wordt aangezet om de burcht te verlaten. Er wordt niet gekozen voor het gefaseerd afbreken van de burcht in een poging te bever te stimuleren om de verblijfplaats te verlaten. De ervaring leert dat bevers tot het laatste moment in hun verblijfplaats blijven en veel tijd blijven steken in het (dagelijks) herbouwen van de burcht. Nadat de bestaande burcht is afgebroken en verlaten door de bever wordt de oever in zijn geheel vergraven met behulp van een graafmachine. Het vergraven vindt pas plaats nadat de ecooloog de locatie heeft vrijgegeven. Hierbij wordt de hele oeverlijn vergraven en flauw afgewerkt. Tot die tijd vinden geen versturende werkzaamheden plaats binnen 20 meter van de burcht.

Samengevat worden de volgende maatregelen getroffen:

- In een straal van 20 meter rondom de bestaande burchtlocatie worden geen versturende werkzaamheden uitgevoerd zolang de nieuwe oeverlijn niet gereed is.
- De bestaande burchtlocatie wordt pas ontmanteld als de oeverzone van het zuidelijk deel van het plangebied gereed is.
- De bestaande burchtlocatie wordt buiten de kwetsbare periode ontmanteld, te beginnen met het verwijderen van de bestaande wilgen rond de burcht.
- De minst kwetsbare periode voor het ontmantelen van een beververblijfplaats is de periode november tot en met februari. Indien in deze periode sprake is van ijsgang of hoog water kunnen de werkzaamheden niet worden uitgevoerd.
- Nadat de burcht is vrijgegeven door de ecooloog wordt de burchtlocatie afgegraven zodat de bever niet kan terugkeren.
- Maatregelen worden altijd in overleg met de ecooloog getroffen.

7 Reikwijdte vergunningsaanvraag

7.1 Schadelijke handelingen

Zoals geconcludeerd in hoofdstuk 6 is voor uitvoering van de werkzaamheden voor de herinrichting van Rhederlaag een aanvraag van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig voor bever. In Tabel 7.1 is aangegeven voor welke schadelijke handelingen de omgevingsvergunning moet worden aangevraagd.

Tabel 7.1 Soort en schadelijke handelingen waarvoor een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit wordt aangevraagd.

Soort	Beschermings-regime	Schadelijke handeling
Bever	Soorten Habitatrichtlijn	- Het opzettelijk doden of opzettelijk vangen. - Het opzettelijk verstoren. - Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen.

7.2 Locatie waarvoor vergunning wordt aangevraagd

De vergunningsaanvraag is van toepassing op het complete plangebied. Het plangebied is opgenomen in Figuur 2.3.

7.3 Periode waarvoor de vergunning wordt aangevraagd

De vergunning is benodigd voor het ongeschikt maken van de verblijfplaats. Om eventuele uitloop van de werkzaamheden op te vangen wordt de vergunning aangevraagd voor een periode van drie jaar, van maart 2025 t/m maart 2028.

7.4 Voorwaarden waaronder vergunning wordt verleend

Een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit kan alleen worden verleend als is voldaan aan de beoordelingsregels die staan uitgewerkt in § 8.6.2 Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). De beoordelingsregels verschillen per soortenbeschermingsregime (uitgewerkt in art. 8.74j t/m art. 8.74l Bkl), maar komen kort gezegd neer op de beoordeling van de volgende criteria:

- a) Er is geen andere bevredigende oplossing.
- b) De activiteit is nodig vanwege een genoemd wettelijk belang.
- c) De activiteit leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de aangevraagde soort.

In de hoofdstukken 8, 9 en 10 wordt nader ingegaan op deze drie criteria a t/m c.

8 Alternatievenafweging

Voor beschermde soorten waarvoor een omgevingsvergunning wordt aangevraagd, moet worden aangetoond dat voor de voorgenomen activiteit geen alternatief is dat geen of minder negatieve gevolgen heeft voor de desbetreffende soort. In navolgende paragrafen wordt beschreven waarom het niet uitvoeren van het project (het nul-alternatief), de uitvoering van het project op een alternatieve locatie, alternatieven in de uitvoering (werkwijze) en alternatieven in de planning niet mogelijk zijn. De informatie is gebaseerd op de informatie die door K3Delta en Leisurelands is aangeleverd.

8.1 Het niet uitvoeren van het project

Het plan voorziet in de winning van schaarse bouwgrondstoffen voor de Nederlandse bouw. Deze grondstoffen zijn aanwezig in de bodem van de vergunde winlocatie. In het omliggende terrein is een vergelijkbaar volume winbaar zand met dezelfde kwaliteit niet aanwezig. Het vrijkomende zand dat met de herinrichting wordt gewonnen is noodzakelijk voor de bouwopgave in Nederland.

De beverburcht is gelegen midden in het voorgenomen (en vergund) zandwingsgebied waardoor winning van het onderliggende zand niet mogelijk is. Zonder winning van deze grondstoffen is de uitvoering van het plan/de herinrichting financieel niet mogelijk. Dit betekent dat ook niet kan worden voorzien in de versterking van de voorgenomen natuur- en recreatieontwikkeling in het gebied.

8.2 Alternatieve locatie

Sinds 2013 is K3Delta door een bedrijfsovername betrokken geraakt bij het Rhederlaag. Sindsdien werken terreineigenaar en beheerder Leisurelands en gebiedsontwikkelaar K3Delta samen aan het project voor een verbetering van het gebied, gecombineerd met zandwinning. Na de start van de uitvoering van deze zandwinning in 2014 werd snel duidelijk dat in de omgeving veel onrust en verzet tegen het destijds vergunde ontgrondingsplan was en dat fouten waren gemaakt bij de beoordeling van de aanvraag van een ontgrondingsvergunning die daaraan voorafging. Daarom hebben K3Delta en Leisurelands in overleg met de provincie Gelderland, de gemeente Zevenaar en betrokken bewoners en maatschappelijke organisaties besloten een zoektocht te starten naar een alternatief inrichtingsplan. De afgelopen 10 jaar heeft een intensief overleg- en participatietraject plaatsgevonden met als resultaat een maatschappelijk breed gedragen inrichtingsplan.

Het nieuwe inrichtingsplan is grofweg op te knippen in twee delen: Recreatiepark De Veerstal/Noordoevers en de Kop van Wentink/Valeplas. De zandwinning gaat zich beperken

tot het gebied ten zuiden van De Veerstal (Noordoever) en de Kop van Wentink, en zorgt voor betere omstandigheden voor natuur en recreatie. Deze locaties zijn tot stand gekomen in overleg met de betrokken partijen en de omgeving (onder andere verenigd in het IGOR). Ook zijn afspraken gemaakt over een einde van de commerciële zandwinning in het gebied na oplevering van dit inrichtingsplan. Het volume zandwinning is in het bestemmingsplan beperkt tot een maximaal afvoerbaar en vermarktbaar volume van 1,1 miljoen m³. Dit maakt dat de ingreep locatie gebonden is. Een alternatieve locatie is dus niet reëel.

8.3 Alternatieven in inrichting en uitvoering

De herinrichting Rhederlaag is niet mogelijk zonder het verwijderen van de beverburcht. De burcht bevindt zich midden in het plangebied, waardoor het grondwerk en de winning van het onderliggende zand conform de vigerende ontgrondingsvergunning en het bestemmingsplan nu niet mogelijk is. De zandwinning is de financiële drager voor de gehele herinrichting en daarom noodzakelijk om de ontwikkeling met maatschappelijke meerwaarde en draagvlak in de omgeving te kunnen realiseren.

De maatschappelijke meerwaarde bestaat concreet uit een verbetering van de fysieke omstandigheden voor openbare dagrecreatie (gratis toegankelijke, aantrekkelijke flauwe oevers voor recreatievaart, verbetering van infrastructuur en struinmogelijkheden) en voor natuurontwikkeling (aanplant van divers bos en vergroting van een vogeleiland in een luwe zone van het recreatiegebied). Het maatschappelijk belang van dergelijke openbare natuurinclusieve recreatiegebieden neemt ook toe met het oog op de bestaande en toenemende recreatiedruk op nabijgelegen natuurgebieden.

8.4 Alternatieven in planning

Bij de planning van de uitvoering van de ingreep wordt rekening gehouden met de kwetsbare perioden van bever en broedvogels om nadelige gevolgen voor deze beschermde soorten te voorkomen of te beperken (zie Hoofdstuk 6). Werken in andere tijden van het jaar leidt tot meer nadelige gevolgen.

9 Wettelijk belang

9.1 Wettelijke belangen waarvoor vergunning wordt aangevraagd

Een tweede criterium voor vergunningverlening is dat de voorgenomen ingreep een wettelijk belang dient. Het betreft de wettelijke belangen zoals genoemd in artikel 8.74j. (soorten Vogelrichtlijn), art. 8.74k (soorten Habitatrichtlijn) en artikel 8.74l (andere soorten) van het Bkl. In onderstaande Tabel 9.1 is aangegeven voor welk belang een vergunning wordt aangevraagd. De volgende paragrafen geven een onderbouwing van deze wettelijke belangen. De informatie is gebaseerd op de informatie die door K3Delta en Leisurelands is aangeleverd.

Tabel 9.1 Wettelijk belang waaronder een vergunning wordt aangevraagd. Het betreft de wettelijke belangen zoals genoemd in art. 8.74k (soorten Habitatrichtlijn).

Soort	Ow-beschermingsregime	Wettelijke belangen
Bever	Soorten Habitatrichtlijn	In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

9.2 Toelichting wettelijk belang

Het verwijderen van de beverbucht is noodzakelijk om uitvoering van de herinrichting te kunnen realiseren. De herinrichting voorziet in de winning van schaarse en noodzakelijke bouwgrondstoffen voor de regionale en Nederlandse bouw. Door landelijk slinkende voorraden en een grote behoefte aan zand voor bouw en infraprojecten is de voorgenomen winning van groot openbaar belang. Zoals in paragraaf 8.1 toegelicht is de winlocatie en bijbehorende herinrichting tot stand gekomen na een breed en succesvol participatietraject met de omgeving en betrokken bevoegde gezagen. Het verplaatsen van de zandwinning, dat tevens de financiële drager voor de gehele herinrichting is, is mede daardoor niet mogelijk.

Bovendien is de inrichting én de afronding van de commerciële zandwinning op het Rhederlaag vastgelegd in de vergunningen (omgevingsvergunning, waterwetvergunning, ontgrondingsvergunning, Wet natuurbescherming) en het bestemmingsplan. Voor deze inrichting is breed draagvlak. Het wijzigen van het inrichtingsplan en bijbehorende vergunningen is gezien de langdurige participatietrajecten en hoge voorbereidings- en onderzoekskosten vanuit sociale en economische aard niet mogelijk.

10 Staat van instandhouding

Een derde criterium voor vergunningverlening is dat de activiteit niet leidt tot een verslechtering van de staat van instandhouding (Svl) van de soort(en) waarvoor vergunning wordt aangevraagd. De volgende criteria zijn van belang bij het bepalen van de staat van instandhouding:

- de omvang van de populatie,
- de verspreiding van de populatie,
- het leefgebied, de functionaliteit van het leefgebied en het natuurlijke verspreidingsgebied, en
- het toekomstperspectief.

Onderstaande paragrafen geven een korte samenvatting over de huidige staat van instandhouding van de bever waarvoor vergunning wordt aangevraagd en de gevolgen van de ingreep voor de staat van instandhouding van deze soort.

Landelijke staat van instandhouding

Sinds de uitzettingen van bever in Nederland in 1988 startte vertoont de beverpopulatie een gestage groei en verspreidt de bever zich via waterwegen over heel Nederland. Momenteel komen bevers voor langs alle grote rivieren vanaf de Gelderse Poort tot en met de Biesbosch en het Hollands Diep, langs zijbeken en zijrivieren van de Maas, de Flevopolders, de Hunze en het Zuidlaardermeer. Er was sprake van een scheiding tussen een Zuid- en Midden-Nederlandse populatie en een Noord-Nederlandse populatie, maar de bever is bezig zich nog verder te verspreiden over Nederland waarbij vooral rivieren, zijbeken en kanalen worden gevolgd. De bever neemt de laatste jaren zowel in aantal als in verspreiding sterk toe (zoogdiervereniging.nl). Sinds 2018 wordt de landelijke staat van instandhouding voor bever als gunstig beschouwd. De bever staat sinds 2020 op de Rode Lijst als 'thans niet bedreigd'.

Regionale staat van instandhouding

Met de beverpopulatie langs de Rijn, Waal en IJssel draagt Gelderland voor een groot deel bij aan de landelijke staat van instandhouding. Deze populatie is ontstaan door uitzettingen in de Gelderse Poort. Door Goutbeek werd de staat van instandhouding in Gelderland in 2018 beoordeeld als 'ongunstig – ontoereikend' op basis van de populatieomvang van destijds. Hierbij werd de kanttekening geplaatst dat de populatieomvang 'naar verwachting binnen enkele jaren als gunstig wordt beoordeeld'. Anno 2025 (en mogelijk al eerder) is dat aan de orde. De criteria verspreidingsgebied, kwaliteit van het leefgebied en toekomstperspectief werden in 2028 door Goutbeek als 'gunstig' beoordeeld.

Lokale staat van instandhouding

Er zijn geen gegevens bekend van de lokale staat van instandhouding van de bever. Aangenomen wordt dat deze in lijn is met de regionale staat van instandhouding. Er is geen reden om aan te nemen dat de lokale staat van instandhouding een andere trend volgt dan de regionale trend.

Gevolgen van project Herinrichting Rhederlaag voor de staat van instandhouding

Door het nemen van maatregelen (zie H6) wordt voorkomen dat individuen worden gedood en dieren worden verstoord in de kwetsbare periode. Tevens voorziet de nieuwe inrichting in een toename van oeverlengte. Door de toename in oeverlengte blijft voldoende leefgebied behouden. Bevers zijn prima in staat om snel en zelfstandig een alternatieve verblijfplaats te graven. Een negatieve invloed op de staat van instandhouding als gevolg van het project kan redelijkerwijs worden uitgesloten.

11 Conclusie

Voor uitvoering van de werkzaamheden voor de herinrichting van het gebied Rhederlaag is een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig. De vergunning is nodig voor de volgende soort en schadelijke handelingen (Tabel 11.1):

Tabel 11.1 Soort en schadelijke handelingen waarvoor een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit wordt aangevraagd.

Soort	Beschermingsregime	Schadelijke handelingen
Bever	Soorten Habitatrichtlijn	- Het opzettelijk doden of opzettelijk vangen. - Het opzettelijk verstoren. - Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen.

Er wordt voldaan aan de criteria van vergunningverlening:

- De voorgenomen ingreep is nodig vanwege een wettelijk belang, namelijk in het belang van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard.
- Er is geen andere bevredigende oplossing voor de voorgenomen ingreep.
- De voorgenomen ingreep leidt niet tot een verslechtering van de voor de staat van instandhouding van de soort waarvoor vergunning wordt aangevraagd.

Met de in dit activiteitenplan beschreven aanpak en maatregelen wordt invulling gegeven aan de zorgplicht en wordt gewaarborgd dat het werk wordt uitgevoerd met de minst nadelige gevolgen voor de betreffende soort.

Literatuur

BIJ12, 2017. Kennisdocument Bever. Castor fiber. Versie 1.0 juli 2027.

Dolman, D. 2024. Quicksan soortenbescherming voor herinrichting Rhederlaag, Lathum. Rapport 24-458. Waardenburg Ecology, Culemborg.

Goutbeek, A.B. (2018). De Staat van instandhouding, factsheets voor 25 soorten in Gelderland. In opdracht van Provincie Gelderland. Arcadis Nederland BV refnr 079761421B

Geraadpleegde websites
www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage I Quick scan herinrichting Rhederlaag

Quickscan soortenbescherming voor herinrichting Rhederlaag, Lathum

Toetsing in het kader van de Omgevingswet

WAARDEN
BURG
Ecology

we
consult
nature.

Quickscan soortenbescherming voor herinrichting Rhederlaag, Lathum

Toetsing in het kader van de Omgevingswet

[REDACTED]

Status uitgave: Definitief

Rapportnummer: 24-458
Projectnummer: 24-0856
Datum uitgave: 18-12-2024
Projectleider: [REDACTED]
Tweede lezer: [REDACTED]
Opdrachtgever: K3Delta en LeisurELands
Postbus 200
6660 AE Elst
Akkoord voor uitgave: [REDACTED]
Datum akkoord: 10 december 2024

Graag citeren als: Dolman, D. 2024. Quickscan soortenbescherming voor herinrichting Rhederlaag, Lathum. Rapport 24-458. Waardenburg Ecology, Culemborg.

Trefwoorden: Omgevingswet, Bever, Herinrichting, Rhederlaag, Zandwinning

Waardenburg Ecology is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Waardenburg Ecology. Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Waardenburg Ecology voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Waardenburg Ecology / K3Delta + LeisurELands

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Waardenburg Ecology, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Waardenburg Ecology is een handelsnaam van Bureau Waardenburg BV. Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015. Waardenburg Ecology hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Waardenburg Ecology Varkensmarkt 9, 4101 CK Culemborg, 0345 512710
info@waardenburg.eco, www.waardenburg.eco

Inhoud

1-- Inleiding	6
1.1 Aanleiding en doel	6
1.2 Reikwijdte van het onderzoek	7
1.3 Wettelijk kader	7
1.4 Methodiek onderzoek	8
1.5 Disclaimer	9
2-- Beschrijving plangebied en voorgenomen activiteit	10
2.1 Beschrijving plangebied	10
2.2 Voorgenomen activiteit	11
3-- Effecten op flora en fauna	13
3.1 Algemeen	13
3.2 Planten	13
3.3 Ongewervelden	15
3.4 Vissen	16
3.5 Amfibieën	16
3.6 Reptielen	18
3.7 Grondgebonden zoogdieren	18
3.8 Vleermuizen	21
-----24	
4-- Conclusie en aanbevelingen	24
4.1 Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit	24
4.2 Maatregelen om te voldoen aan de specifieke zorgplicht	24
5-- Literatuur	25
Bijlage I Toetsingskader beschermde soorten Omgevingswet	26

Samenvatting

Omgevingswet onderdeel soortbescherming (rood: nader onderzoek en/of vergunning nodig, geel: maatregelen nodig, groen: geen gevolgen).

Soortgroep	Effecten (zijn er schadelijke gevolgen/?)	Aanvullend onderzoek om vast te stellen of sprake is van een schadelijke handeling	Maatregelen om schadelijke gevolgen te voorkomen of te beperken (Bal art. 11.27 lid 1a en 1b)	Vervolgstappen i.h.k.v. omgevingsvergunning
Vergunningplichtige gevallen (schadelijke handelingen Bal 11.37, 11.46, 11.54) – maatregelen				
Planten	Geen	-	-	-
Ongewervelden	Geen	-	-	-
Vissen	Geen	-	-	-
Amfibieën	Geen	-	-	-
Reptielen	Geen	-	-	-
Grondgebonden zoogdieren	Vernielen leefgebied/verblijfplaatsen bever	Niet nodig	Werkaamheden rondom de burcht zonder vergunning: Burchten ontzien in een straal van 20 meter. Werkaamheden tussen 20 – 50 meter gefaseerd uitvoeren.	Om de beverburchten te verwijderen is een omgevingsvergunning nodig.
Vleermuizen	Geen	-	Eventuele verlichting beperken en uitstralen voorkomen	-
Broedvogels met jaarrond beschermd nest	Geen	-	-	-
Algemene broedvogels	Vernietiging van nesten of versterking van broedvogels moet worden voorkomen	N.v.t	Werkaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren (globaal van half maart tot half augustus).	-
Vergunningvrije gevallen (Bkl 8.74I) – maatregelen				
Vaatplanten: beemdkroon, Engelse alant,	Vernielen groeiplaatsen	-	Ruimte voor groeiplaatsen realiseren in nieuwe situatie	-

karwijvarkenskervel, moeraskruiskruid				
Paddenstoelen: tiggertaaiplaat	Vernielen groeiplaatsen	-	Dood wilgen en populierenhout terugbrengen in nieuwe situatie	
Ongewervelden: bruin blauwtje, driehoekseendagvlieg	Vernielen voortplantingsplaatsen en leefgebied	-	Onderwatervegetatie verplaatsen en kruidenrijke vegetaties ontzien	-
Vissen	Geen	-	-	-
Amfibieën	- Mogelijk effecten op soorten die zijn aangewezen als 'vergunningvrij geval'	-	- Werkzaamheden rustig en in één richting uitvoeren, zodat vissen en amfibieën kunnen vluchten	-
Reptielen	Geen	-	-	-
Grondgebonden zoogdieren	- Mogelijk effecten op soorten die zijn aangewezen als 'vergunningvrij geval'.	-	Beplanting (minimaal dag voorafgaand werkzaamheden) afzetten op 20 cm hoogte zodat dieren (o.a. haas en egel) kunnen vluchten.	-
Trekvogels	Geen	-	-	-

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

K3Delta en Leisurelands gaan het gebied Rhederlaag te Lathum herinrichten om betere omstandigheden voor natuur- en recreatieontwikkeling te realiseren. Deze ontwikkeling wordt mogelijk gemaakt door de tijdelijke winning van zand. Deze ingreep kan mogelijk gevolgen hebben voor van nature in het wild levende dieren en/of planten en is daarmee een 'flora- en fauna-activiteit' in de zin van de Omgevingswet (Ow).

Waardenburg Ecology heeft in opdracht van K3Delta en Leisurelands op basis van een oriënterend veldonderzoek (27 november 2024) en bronnenonderzoek de gevolgen van deze ingreep op beschermde soorten in het kader van de Omgevingswet (Ow) beoordeeld en getoetst aan de specifieke zorgplichtbepalingen van de Ow. Het doel van het onderzoek is te bepalen of voor de voorgenomen activiteit een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig is. Voor dit project hebben in het verleden al natuuronderzoeken plaatsgevonden; in 2012 een natuurtoets door Tauw, in 2017 een verkennend natuuronderzoek door Sweco. Dat resulteerde in een veldonderzoek naar vleermuizen en roofvogels door Sweco in 2018.

De Ow kent een *specifieke zorgplicht* voor flora- en fauna-activiteiten. Deze specifieke zorgplicht houdt kort gezegd in dat iedereen die een activiteit uitvoert, nadelige gevolgen voor *planten en dieren* zoveel mogelijk moet voorkomen of ongedaan moet maken. De specifieke zorgplicht houdt onder andere in dat voorafgaand aan de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn voor het voorkomen van kwetsbare of bedreigde soorten binnen de invloedssfeer van de activiteit.

Dit rapport doet verslag van de resultaten van dit onderzoek en geeft adviezen over eventueel te nemen vervolgstappen. Concreet geeft dit rapport antwoord op de volgende vragen:

- Zijn er aanwijzingen dat binnen de invloedssfeer van de voorgenomen activiteit soorten voorkomen waarop de specifieke zorgplicht van toepassing is? (Bal art. 11.27, lid 2a)
- Zo ja, kunnen voor deze soorten planten of deze soorten dieren nadelige gevolgen op voorhand worden uitgesloten voor nesten, foerageerplaatsen, voortplantingsplaatsen, rustplaatsen en eieren? (Bal art. 11.27, lid 2b)
- Als deze gevolgen niet kunnen worden uitgesloten welke gevolgen kan de activiteit hebben voor de betreffende soorten? (Bal art. 11.27, lid 2c)
- Welke passende preventieve maatregelen kunnen worden getroffen om de nadelige gevolgen te voorkomen? (Bal art. 11.27, lid 2d)
- Indien nadelige gevolgen niet kunnen worden voorkomen, welke maatregelen zijn nodig om gevolgen te beperken of ongedaan te maken? (Bal art. 11.27, lid 1c, 2e, 2f)

- Is voor betreffende soorten een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig? (Bkl art. 8.74j (Vogelrichtlijn); art. 8.74k (Habitatrichtlijn); art. 8.74l (andere soorten)).

1.2 Reikwijdte van het onderzoek

In dit rapport zijn de gevolgen van de voorgenomen activiteit op (*beschermde*) *soorten planten en dieren* in het kader van de Omgevingswet (Ow) beoordeeld. Gebiedsbescherming (Natura 2000-gebieden, NNN, ect.) is in rapportages van derden behandeld.

1.3 Wettelijk kader

De toetsing is uitgevoerd in het kader van de Ow. Voor de teksten van de Ow verwijzen we naar: wetten.overheid.nl. In Bijlage I van dit rapport wordt nader ingegaan op het toetsingskader voor een flora- en fauna-activiteit.

Activiteiten die mogelijk gevolgen hebben voor in het wild levende dieren of planten zijn in de Ow gedefinieerd als flora- en fauna-activiteiten. De Ow stelt regels over flora- en fauna-activiteiten om soorten te beschermen. Dit betreft zowel (inter)nationaal beschermde soorten als niet beschermde soorten.

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) bij de Ow wordt onderscheid gemaakt in de volgende drie beschermingsregimes waarvoor onder voorwaarden een omgevingsvergunning kan worden aangevraagd:

- § 11.2.2: omgevingsvergunning *soorten Vogelrichtlijn*.
- § 11.2.3: omgevingsvergunning *soorten Habitatrichtlijn*.
- § 11.2.4: omgevingsvergunning *andere soorten* (Bijlage IX Bal).

Voor elk beschermingsregime zijn de vergunningplichtige gevallen en de vergunningvrije gevallen bepaald. Provincies regelen in een omgevingsverordening of en voor welke flora- en fauna-activiteiten geen vergunningplicht geldt (de vergunningvrije gevallen).

BESCHERMDE SOORTEN

Voor beschermde soorten zijn in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) schadelijke handelingen benoemd en bestaan soortlijsten waarnaar verwezen wordt in het desbetreffende artikel.

- Europees beschermde diersoorten en plantensoorten

Soortenlijst

*Schadelijke handelingen en
soortenlijst beschreven in:*

- Vogelrichtlijn
- Habitatrichtlijn, Bijlage IV

art 11.37 Bal
art 11.46 Bal

- Andere beschermde dier- en plantensoorten

Soortenlijst	Schadelijke handelingen en soortenlijst beschreven in:
- Bijlage IX	art 11.54 Bal
A. zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers	art 11.54 Bal, 1e lid, onder a
B. vaatplanten	art 11.54 Bal, 1e lid, onder c
- Vogels met jaarrond beschermde nesten	
- Indicatieve lijst jaarrond beschermde vogelnesten RVO	

De *specifieke zorgplicht* voor flora- en fauna-activiteiten heeft een breder toepassingskader dan de drie hierboven genoemde beschermingsregimes. De *specifieke zorgplicht* is van toepassing op van nature in Nederland in het wild voorkomende (Bal art. 11.27, lid 2a):

- soorten van de Vogelrichtlijn (Bijlage I Vogelrichtlijn),
- geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten, die niet in Bijlage I van de Vogelrichtlijn zijn genoemd
- soorten van de Habitatrichtlijn (Bijlage II, IV, V Habitatrichtlijn),
- soorten dieren of planten die zijn opgenomen op de Rode Lijsten, en
- nationaal beschermde soorten (Bijlage IX Bal).

In deze rapportage worden soorten vermeld op Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en nationaal beschermde soorten zoals opgenomen in Bijlage IX van het Bal kortweg aangeduid als '*beschermde soorten*'. De soorten van Bijlage II en V van de Habitatrichtlijn en van de Rode lijst die niet in de categorie '*beschermde soorten*' vallen worden in dit rapport aangeduid als '*overige bedreigde of kwetsbare soorten*'.

1.4 Methodiek onderzoek

Voorliggende toetsing is opgesteld op basis van een eenmalig veldbezoek, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen. Gevolgen voor beschermde soorten zijn bepaald op basis van de (invloedssfeer van de) voorgenomen activiteit (aard, omvang en duur) en de functie van het plangebied en omgeving voor beschermde soorten en beoordeeld in het kader van de Ow.

Bronnenonderzoek

Op basis van gegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is een actueel overzicht gemaakt van (beschermde en overige bedreigde of kwetsbare) soorten die in de regio voorkomen (13 november 2024). Bij het raadplegen van de NDFF is uitgegaan van een zoekgebied met een straal van ca. vijf km om het plangebied en gegevens tot vijf jaar oud. Daarnaast is, voor zover relevant, gebruikgemaakt van achtergronddocumentatie (zie literatuurlijst).

Veldbezoek

Het veldbezoek heeft op 27 november 2024 plaatsgevonden en is uitgevoerd door ing. D. Dolman. Ten tijden van het veldbezoek was het 7 °C, volledig bewolkt en 4 Bft. Daarbij is in het plangebied en de directe omgeving - met behulp van een verrekijker – gezocht naar

beschermde soorten en sporen (zoals nesten, hollen uitwerpselen, braakballen, knaagsporen). Bomen zijn geïnspecteerd op holtes, nesten en/of loszittend schors. In het plangebied is intensief gezocht naar burchten en sporen van bever. Het water is niet bemonsterd met een schepnet. Op basis van terreinkenmerken en *expert judgement* is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde en overige bedreigde of kwetsbare soorten.

De in dit rapport gepresenteerde gegevens over beschermde soorten zijn houdbaar tot drie jaar na afronding van het veldonderzoek. Indien de in dit rapport beschreven ingreep wijzigt dan wel wordt uitgevoerd na december 2027 kan een actualisatie van het onderzoek nodig zijn.

Veldonderzoek is altijd een momentopname. Waardenburg Ecology waarborgt dat het onderzoek is uitgevoerd door deskundige onderzoekers volgens de gangbare standaardmethoden. Het bureau is niet aansprakelijk voor waarnemingen van soorten door derden en waarnemingen die na afronding van de studie bekend worden gemaakt.

De onderzoeker die het onderzoek heeft uitgevoerd heeft is door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door haar uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Waardenburg Ecology. Het kwaliteitsmanagementsysteem is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015.

1.5 Disclaimer

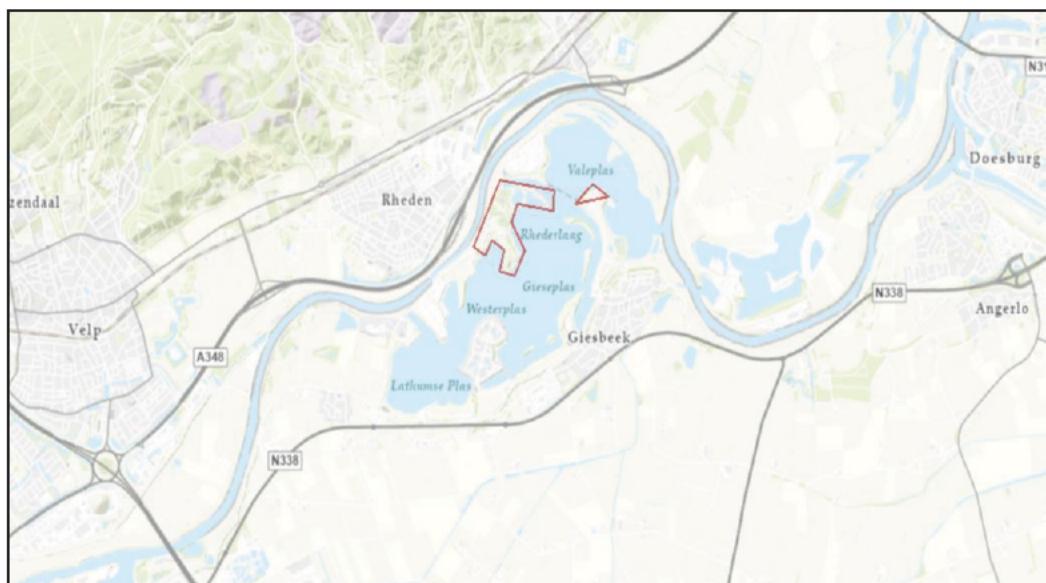
De reikwijdte van de specifieke zorgplicht is op dit moment nog niet duidelijk. De formulering van de specifieke zorgplicht laat veel ruimte voor interpretatie die (nog) niet nader ingevuld is door provincies. Onze interpretatie van de reikwijdte van de specifieke zorgplicht (zie Bijlage I) is gebaseerd op *expert judgement*.

Het is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer om af te wegen welke maatregelen in het kader van de specifieke zorgplicht redelijkerwijs genomen worden. De specifieke zorgplicht is niet vrijblijvend, deze is bestuurs- én strafrechtelijk handhaafbaar.

2 Beschrijving plangebied en voorgenomen activiteit

2.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied omvat recreatiegebied de Rhederlaag in gemeente Zevenaar, Gelderland (Figuur 2.1). Het betreft een waterplas ontstaan door zandwinning. In het gebied vindt dagrecreatie plaats op het land (hondenbezitters, picknicken, ligoevers ect.) en op het water (zwemmen, kanoën, ect.). In het gebied is een afwisseling van open grasvelden en bos aanwezig. De bossen bestaan voornamelijk uit wilgen. De oevers zijn glooiend en bestaan gedeeltelijk uit zandstrandjes, begroeide grasoevers of stortstenen.

Figuur 2.1 Ligging plangebied / twee deelgebieden (rood omkaderd) in de Rhederlaag (Esri Nederland, Community Map Contributors)

Het plangebied is te verdelen in twee deelgebieden: De Noordoever en de Kop van Wentink (Figuur 2.4). De Noordoever is gelegen in het westen van het gebied, ten zuiden van recreatiepark De Veerstal. Op de oever staat een wilgenbos (Figuur 2.2). De kop van Wentink is het einde van een schiereiland ten oosten van de Noordoever. Het plangebied betreft de noordelijke oeverzone van dit schiereiland en omvat een grasland en opgaande groenstructuur op de oever (Figuur 2.3). Deze bosschage bestaat voornamelijk uit wilgen met een ondergroei van braam, vogelkers en kruiden.

Figuur 2.2 Impressie deelgebied Noordoever: Wilgenooibos en grazige oevers.

Figuur 2.3 Impressie deelgebied Kop van Wentink: Grasland en wilgenbosschage op oever.

2.2 Voorgenomen activiteit

Informatie over de voorgenomen activiteit is aangeleverd door K3Delta en Leisurelands. In beiden deelgebieden is herinrichting voorzien die zal resulteren in betere omstandigheden voor natuur en recreatie. De werkzaamheden bestaan uit voorbereidende werkzaamheden (o.a. het aanplanten van soortenrijk bos en het rooien van bestaand wilgenbos), grondwerk en zandwinning.

Voorafgaand aan het ontgronden worden de ontgrondingslocaties vrijgemaakt van houtopstanden. Bij de grondwerkzaamheden zullen nieuwe oevers in het gebied worden ontgraven en geprofileerd.

De werkzaamheden nemen maximaal 5 jaar in beslag en starten in 2025. Voorbereidende werkzaamheden zoals het aanplanten van nieuw soortenrijk bos start eind 2024.

Figuur 2.4 Herinrichting Rhederlaag deelgebieden Noordoever en Kop van Wentink (bron: K3Delta)

Noordoever

De bovengrond wordt ontgraven en oevers worden ingericht conform het inrichtingsplan. De vrijgekomen bovengrond wordt gebruikt om het inrichtingsplan te maken. Werkzaamheden worden waar mogelijk in één werkgang uitgevoerd.

Kop van Wentink

De bovengrond wordt ontgraven en oevers worden heringericht. De vrijgekomen bovengrond wordt per vrachtwagen getransporteerd naar een schip met een onderlosser. Het schip transporteert de bovengrond van de werklocatie naar het eiland ten noorden van de kop van Wentink. Hier wordt een natuureiland met flauwe aflopende oevers gerealiseerd. Werkzaamheden boven de waterlijn worden per kraanschip uitgevoerd. Alle werkzaamheden worden waar mogelijk in één werkgang uitgevoerd.

Figuur 2.3 Herinrichting van de twee deelgebieden; links Noordoever, rechts Kop van Wentink (bron: K3Delta)

3 Effecten op flora en fauna

3.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt per soortgroep het volgende beoordeeld:

- Komen er binnen de invloedssfeer van de voorgenomen activiteit (mogelijk) beschermde en overige kwetsbare en bedreigde soorten voor (zie par. 1.3)?
- Kunnen voor deze soorten nadelige gevolgen op voorhand worden uitgesloten?
- Als deze gevolgen niet kunnen worden uitgesloten welke gevolgen kan de activiteit voor deze soorten hebben en is daarbij sprake van een zogenoemde schadelijke handeling?
- Zijn mogelijke gevolgen voor beschermde en overige kwetsbare en bedreigde soorten als gevolg van de voorgenomen activiteit met maatregelen te voorkomen?
- Is voor betreffende soorten een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig?

3.2 Planten

3.2.1 Functie van het plangebied voor beschermde soorten planten

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor beschermde plantensoorten. Uit het plangebied en omgeving zijn geen waarnemingen van beschermde plantensoorten bekend. Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat het plangebied ook geen geschikte groeiplaatsen biedt voor beschermde plantensoorten, onder andere door het voedselrijke karakter. Er zijn ook geen beschermde plantensoorten waargenomen.

3.2.2 Functie van het plangebied voor overige bedreigde of kwetsbare soorten planten

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van planten met een status kwetsbaar op de Rode lijst (NDFF). Het plangebied biedt geschikte groeiplaatsen voor beemdkroon, Engelse alant, karweivarkenskervel en moeraskruiskruid. Deze planten groeien voornamelijk op de grazige gedeeltes van de oever elders in het recreatieterrein. Uit het plangebied zelf zijn geen waarnemingen bekend van planten van de Rode lijst, maar mogelijk zijn hier wel groeiplaatsen aanwezig.

In de wilgenbossen van het plangebied zijn waarnemingen van de tijgertaaiplaat bekend. Deze paddenstoel groeit voornamelijk op dode stronken van wilg en populier in natte habitat. Liggende boomstronken in het bos in het plangebied bieden geschikt biotoop. Tijdens het veldbezoek zijn er geen vruchtlichamen van deze soort waargenomen. De aanwezigheid van vruchtlichamen van de tijgertaaiplaat kent een piek in mei en september.

De afwezigheid van vruchtlichamen betekend echter niet de afwezigheid van de soort, deze zal nog aanwezig zijn in dood hout.

Tabel 3.1 *Kwetsbare of bedreigde soorten planten die mogelijk voorkomen binnen de invloedssfeer van de voorgenomen activiteit met status op de Rode lijst en/of Habitatrichtlijn II of V soorten.*

Soort(groep)	Status	Voorkomen
Vaatplanten		
Beemdkroon	RL: Kwetsbaar	Mogelijk aanwezig
Engelse alant	RL: Kwetsbaar	Mogelijk aanwezig
Karwijvarkenskervel	RL: Kwetsbaar	Mogelijk aanwezig
Moeraskruiskuid	RL: Kwetsbaar	Mogelijk aanwezig
Paddenstoelen		
Tijgertaaiplaat	RL: Kwetsbaar	Aanwezig

3.2.3 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow

Beschermde soorten

Aangezien het voorkomen van beschermde plantensoorten in het plangebied kan worden uitgesloten, zijn ook effecten van op beschermde plantensoorten als gevolg van de voorgenomen activiteit uitgesloten. Daarmee zijn ook schadelijke handelingen in het kader van de Ow ten aanzien van beschermde plantensoorten uitgesloten.

Overige bedreigde of kwetsbare soorten (Bijlage II, V en Rode lijst)

Grond- en graafwerkzaamheden kunnen leiden tot het vernietigen van groeiplaatsen van beemdkroon, Engelse alant, karweivarkenskervel en moeraskruiskuid, soorten van de rode lijst. Indien aanwezig, zijn schadelijke gevolgen voor deze soorten niet te voorkomen maar kunnen met maatregelen redelijkerwijs wel worden beperkt.

In het plangebied zijn groeiplaatsen van de tijgertaaiplaat bekend. Het rooien van het bos op de Noordoever zal leiden tot aantasting van deze groeiplaats. Negatieve effecten op de tijgertaaiplaat zijn niet te voorkomen maar kunnen met maatregelen redelijkerwijs wel worden beperkt.

3.2.4 Maatregelen

In het kader van de specifieke zorgplicht wordt aanbevolen de volgende maatregelen te treffen:

- In de nieuwe inrichting geschikt habitat voor beemdkroon, Engelse alant, karweivarkenskervel en moeraskruiskuid laten ontstaan. Geschikt habitat zal waarschijnlijk op natuurlijke wijze ontstaan op nieuwe oevers waar geen beplanting wordt aangebracht. Hierdoor kunnen de soorten vanuit de omgeving hiernaartoe verspreiden.

- Door enkele dode stobben of dikke takken van wilgen of populier uit het natte bos te verplaatsen naar een vergelijkbare locatie buiten het plangebied blijven sporen en daarmee groeiplaatsen van de tijgertaaiplaat behouden. Alternatieve locaties zijn bijvoorbeeld het opschot aan de oever ten zuiden van de boothelling of de dichtere groenstructuren ten noorden van het recreatiepark.

3.3 Ongewervelden

3.3.1 Functie van het plangebied voor beschermde soorten ongewervelden

In het plangebied zijn waarnemingen bekend van de sleedoorpage (*Beschermingsregime andere soorten*; NDFF, 2024). Er is tweemaal een imago van deze soort waargenomen. In het plangebied is geen sleedoorpage aanwezig dat als voortplantingslocatie kan functioneren. Derhalve heeft het plangebied geen functie voor sleedoorpage.

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor andere beschermde soorten ongewervelden. Uit het plangebied en omgeving zijn geen waarnemingen van andere beschermde soorten ongewervelden bekend.

3.3.2 Functie van het plangebied voor overige bedreigde of kwetsbare soorten ongewervelden

In het plangebied zijn waarnemingen bekend van het bruin blauwtje (RL: gevoelig) en de driehoekseendagvlies (RL: kwetsbaar). Het bruin blauwtje gebruikt onder andere gewone reigersbek als waardplant. In het plangebied is gewone reigersbek aanwezig. Het bruin blauwtje overwintert als halfvolgroeide rups in de strooisellaag. Door de sterk wisselende waterstand van de Rhederlaag zijn alleen hoger gelegen, droog blijvende delen van het plangebied geschikt als overwinteringslocatie voor het bruin blauwtje.

De driehoekseendagvlies komt voor in schone beken en meren. De Rhederlaag biedt geschikt leefgebied voor de larven.

3.3.3 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow

Beschermde soorten

Aangezien het voorkomen van beschermde soorten ongewervelden in het plangebied kan worden uitgesloten, zijn ook effecten van op beschermde soorten ongewervelden als gevolg van de voorgenomen activiteit uitgesloten. Daarmee zijn ook schadelijke handelingen in het kader van de Ow ten aanzien van beschermde soorten ongewervelden uitgesloten.

Overige bedreigde of kwetsbare soorten (Bijlage II, V en Rode lijst)

Het plangebied biedt geschikt leefgebied voor het bruin blauwtje. In het plangebied komt slechts marginaal leefgebied voor. Het plangebied is na de werkzaamheden weer geschikt en kunnen individuen uit de directe omgeving het plangebied opnieuw koloniseren.

Larven van de driehoekseendagvlieg leven in schone beken en meertjes. De gehele Rhederlaag biedt potentieel leefgebied voor de larven. Op basis van de omvang van de Rhederlaag is effect op de soort uitgesloten. Daarbij draagt de nieuwe inrichting bij aan nieuwe leefgebied voor deze soort.

3.4 Vissen

3.4.1 Functie van het plangebied voor beschermde soorten vissen

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor beschermde soorten vissen. Uit het plangebied en omgeving zijn geen waarnemingen van beschermde soorten vissen bekend.

3.4.2 Functie van het plangebied voor overige bedreigde of kwetsbare soorten vissen

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van alver (NDFF). Waarnemingen beperken zich tot vangsten in de IJssel. Deze rivier staat in het noordoosten in open verbinding met de Rhederlaag. Paaiplaatsen van de alver bevinden zich in oevers van stromend water (de IJssel). Derhalve is de Rhederlaag (stilstaand) slechts mogelijk onderdeel van het leefgebied van de alver zonder essentiële functie.

3.4.3 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow

Beschermde soorten

Aangezien het voorkomen van beschermde soorten vissen in het plangebied kan worden uitgesloten, zijn ook effecten van op beschermde soorten vissen als gevolg van de voorgenomen activiteit uitgesloten. Daarmee zijn ook schadelijke handelingen in het kader van de Ow ten aanzien van beschermde soorten vissen uitgesloten.

Overige bedreigde of kwetsbare soorten (Bijlage II, V en Rode lijst)

Het plangebied heeft geen essentiële functie voor bedreigde of kwetsbare vissen, waardoor negatieve effecten uitgesloten zijn. Aanvullende maatregelen zijn niet nodig.

3.5 Amfibieën

Alle inheemse soorten amfibieën zijn beschermd. Er is geen categorie 'overige bedreigde of kwetsbare soorten'.

3.5.1 Functie van het plangebied voor beschermde soorten amfibieën

In het plangebied zijn waarnemingen van de rugstreeppad (*Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*) bekend (NDFF). De rugstreeppad gebruikt ondiepe, snel opwarmende wateren als voorplantingsplaats. In het plangebied is dergelijk water niet aanwezig, bovendien bevat het grote meer van de Rhederlaag vissen die prederen op rugstreeppad(larven). Overwintering van de rugstreeppad vindt plaats in graafbare grond boven de waterspiegel en onder schuilelementen zoals liggende boomstammen. Langs de oevers van het plangebied is vergraafbaar zand aanwezig. Echter kent de Rhederlaag een schommelende waterstand die in de winter erg hoog kan zijn. Daarbij komen de oevers en zandstranden volledig onder water te staan. Derhalve zijn deze oevers niet geschikt als overwinteringslocatie van de rugstreeppad. Ook verder op de oever en in het wilgenooibos is de waterstand te hoog en de grond te nat om als geschikte overwinteringslocatie te functioneren.

Ten zuiden van de Rhederlaag zijn waarnemingen bekend van de kamsalamander (*Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*; NDFF). Deze waarnemingen blijven beperkt tot de vijver in een achtertuin circa 1 kilometer van het plangebied. In het plangebied is buiten de grote plas geen oppervlaktewater aanwezig, waardoor geschikt voortplantingswater ontbreekt. Gezien het gebrek aan waarnemingen en het ontbreken van geschikte voortplantingsplaatsen wordt het voorkomen van de kamsalamander in het plangebied niet verwacht.

Het plangebied vormt leefgebied voor algemeen voorkomende soorten amfibieën zoals de bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en de meerkikker (*Beschermingsregime andere soorten*). Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor andere (beschermde) soorten amfibieën.

3.5.2 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow

Werkzaamheden in het plangebied kunnen algemeen voorkomende amfibieën treffen. Voor deze soorten betreft het een vergunningvrij geval en is dus géén omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig. Het betreft algemeen voorkomende soorten (lokaal, regionaal en landelijk) en het aantal dieren dat potentieel gemoeid is met de (lokale) ingreep is beperkt. De gunstige staat van instandhouding van deze soorten is daarom niet in het geding.

3.5.3 Maatregelen

In het kader van de specifieke zorgplicht wordt aanbevolen de volgende maatregelen te treffen:

- Werkzaamheden vanuit één richting rustig uitvoeren zodat vissen en amfibieën kunnen vluchten naar elders.

3.6 Reptielen

Alle inheemse soorten reptielen zijn beschermd. Er is geen categorie 'overige bedreigde of kwetsbare soorten'.

3.6.1 Functie van het plangebied voor beschermde soorten reptielen

Uit de omgeving van het plangebied is een waarneming van de ringslang bekend (NDFF). De oevers van het meer die deels begroeid zijn vormen een geschikt foerageergebied voor de ringslang. De afwisseling van bos, open grasland en oevervegetatie maken het plangebied en omgeving geschikt als leefgebied voor de ringslang. Het plangebied maakt hier een beperkt onderdeel van uit.

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor (beschermde soorten) reptielen. In het plangebied ontbreken de ecologische randvoorwaarden (overwinterings- en ei-afzetplekken, foerageergebied) voor reptielen.

3.6.2 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow

De ringslang kan in het plangebied voorkomen. De oeverzones bieden potentieel jachtbiotoop. Binnen het plangebied zijn geen broeihopen en schuil- en overwinteringplekken aanwezig. Het plangebied heeft geen essentiële functie voor de ringslang. Daarom zijn significant negatieve effecten op de ringslang uitgesloten.

3.7 Grondgebonden zoogdieren

Vrijwel alle soorten grondgebonden zoogdieren zijn beschermd. Uitzonderingen zijn mol, huismuis, bruine en zwarte rat. Laatstgenoemde staat wel op de Rode lijst van Nederlandse zoogdieren (categorie bedreigd), maar komt slechts op een beperkt aantal plaatsen voor. Het gebied van onderhavige studie behoort daar niet toe. We behandelen daarom hier alleen de beschermde soorten zoogdieren.

3.7.1 Functie van het plangebied voor beschermde soorten zoogdieren

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de bever en otter (*Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*) en de steenmarter (*Beschermingsregime andere soorten*).

Het plangebied biedt vaste rust- en voortplantingsplaatsen en foerageergebied voor de bever. In beiden deelgebieden is een beverburcht waargenomen tijdens het veldbezoek en over het gehele recreatieterrein zijn daarbij vraatsporen gevonden. Een beverburcht wordt jaarrond gebruikt. In de periode mei tot en met augustus is de burcht in gebruik als voortplantingsplaats waarin de jongen worden grootgebracht. Buiten die periode is de burcht in gebruik als rustplaats waar overdag wordt geslapen. In deelgebied de Noordoever bevindt de beverburcht zich op de noordoostelijke oever in een kleine bosschage van

wilgen (figuur 3.1). De burcht is circa 4x6m groot en bestaat uit een grote takkenhoop en meerdere (ingestorte) kamers in het talud. De beverburcht op de Kop van Wentink bevindt zich op de noordelijke oever in een dichte bosschage van wilgen (figuur 3.2). De burcht is circa 3x6m groot en is zichtbaar in gebruik gezien een ingestorte gang in reparatie was. Enkele oevers bestaan uit stortstenen of zandstrandjes, deze zijn niet geschikt als locatie voor een beverburcht. In het recreatieterrein zijn alternatieve locaties voor beverburchten aanwezig. De te rooien bosschages in het plangebied maken geen onderdeel uit van essentieel foerageergebied. In de uitgebreide bosschage van op de Noordoever zijn slechts beperkte hoeveelheid vraatsporen gevonden. Elders langs de oever van de Rhederlaag zijn overal verse en oudere vraatsporen waargenomen.

Figuur 3.1 Beverburcht Noordoever

Figuur 3.2 Beverburcht Kop van Wentink

In Giesbeek, het dorp ten zuiden van de Rhederlaag zijn waarnemingen bekend van de steenmarter. Ook ten noorden van de IJssel zijn waarnemingen van de steenmarter bekend. In het plangebied zijn geen geschikte verblijfplaatsen voor de steenmarter (bebouwing of grote boomholtes) waargenomen. Daarom worden verblijfplaatsen in het plangebied niet verwacht. Wel kan het plangebied onderdeel uitmaken van het foerageergebied. Het betreft vanwege de beperkte oppervlakte t.o.v. de territoriumgrootte van steenmarter geen essentieel foerageergebied.

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de otter bekend. Tijdens de eerder uitgevoerde onderzoeken van Tauw in 2012 en van Sweco in 2018 zijn geen verblijfplaatsen waargenomen. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen of individuen van de otter waargenomen. Er zijn ook geen grote oeverholtes waargenomen die als verblijfplaats voor de otter kunnen dienen. Otters gebruiken verschillende 'dagrustplaatsen' in een gebied en wisselen die vaak. Dergelijke rustplaatsen bestaan uit schuilplaatsen onder boomwortels, oeverholtes of onder struweel. In de directe omgeving van het plangebied blijft voldoende habitat aanwezig waar de otter een verblijfplaats kan vinden tijdens de werkzaamheden.

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied betekenis heeft voor andere beschermde soorten grondgebonden zoogdieren. In het plangebied kunnen algemene zoogdieren voorkomen die vergunningsvrij zijn maar wel onder de specifieke zorgplicht vallen zoals: de egel, haas en vos.

3.7.2 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow

De te rooien bosschages in het plangebied zijn geen essentieel foerageergebied voor bever, waardoor significant negatieve effecten door het rooien van deze bosschages zijn uitgesloten. Wel worden met de graafwerkzaamheden aan de oever twee beverburchten vernietigd en eventueel aanwezige individuen kunnen worden verstoord en/of gedood. Het doden van bevers wordt met maatregelen voorkomen. Voor het vernietigen van de burchten is een omgevingsvergunning benodigd alvorens de werkzaamheden worden gestart. Werkzaamheden in de omgeving van de burcht, waarbij de burcht wordt ontzien, kunnen zonder vergunning worden uitgevoerd indien de maatregelen uit paragraaf 3.7.3 worden nageleefd. In de omgeving van het plangebied, oeverzones van de Rhederlaag waar geen werkzaamheden plaatsvinden, is voldoende geschikt biotoop voor een nieuwe beverburcht, waardoor compenserende maatregelen niet nodig zijn.

Grond-, graaf- en kapwerkzaamheden kunnen algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren van het *Beschermingsregime andere soorten* treffen. Voor deze soorten betreft het een vergunningvrij geval en is dus géén omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig. Het betreft algemeen voorkomende soorten (lokaal, regionaal en landelijk) en het aantal dieren dat potentieel gemoeid is met de (lokale) ingreep is beperkt. De gunstige staat van instandhouding van deze soorten is daarom niet in het geding.

3.7.3 Maatregelen

Werkzaamheden in de omgeving van de burcht kunnen zonder vergunning uitgevoerd worden onder de volgende voorwaarden:

- Lokaliseer de burchten en markeer deze in het terrein;
- Voer **geen werkzaamheden uit binnen een straal van 20 m** rondom de gemarkeerde burchten.

- Voer indien mogelijk takken en stammen niet af binnen een straal van 20 meter;
- Laat wintervoorraden (takken onder water voor de ingang van de burcht) liggen.
- Bouw de werkzaamheden rustig op, zodat de dieren tijdelijk en/of op tijd een ander onderkomen kunnen vinden;

In geval van werkzaamheden of activiteiten tussen 20 – 50 meter van de burcht:

- Voer activiteiten of werkzaamheden gefaseerd uit in de periode september tot en met april;
- Voer in de periode mei tot en met augustus geen activiteiten of werkzaamheden uit;
- Voer geen activiteiten of werkzaamheden uit tussen een half uur voor zonsondergang en een half uur na zonsopgang;
- Voer geen werkzaamheden uit in perioden dat er ijs op het water ligt;

In het kader van de specifieke zorgplicht zijn maatregelen aanbevolen om schadelijke gevolgen ten aanzien van kleine zoogdieren te beperken:

- Door de houtwal eerst op 20 cm af te zetten voorafgaand aan werkzaamheden kunnen hazen en egels vluchten en worden ze niet gedood.
- Door langzaam in één richting te werken kunnen dieren vluchten.

Het is aan de initiatiefnemer om te bepalen welke maatregelen redelijkerwijs genomen (kunnen) worden.

Alvorens de beverburchten verwijderd kunnen worden is een omgevingsvergunning benodigd. Het verwijderen van de burcht dient onder ecologische begeleiding plaats te vinden. Door de burcht ongeschikt te maken zullen, bij goede uitvoering, de dieren uit eigen beweging opzoek gaan naar ander geschikt leefgebied (BIJ12, 2017). Hiermee wordt voorkomen dat individuen door de werkzaamheden worden gedood.

Gezien een beverburcht jaarrond in gebruik is zal het ongeschikt maken zal plaatsvinden in de minst kwetsbare periode. Werkzaamheden nabij en aan de burcht kunnen **niet** plaatsvinden in de voortplantingsperiode (mei t/m augustus).

3.8 Vleermuizen

3.8.1 Functie van het plangebied voor beschermde soorten vleermuizen

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied is uitgesloten. In het plangebied staan namelijk geen gebouwen of bomen met holtes die potentie hebben als verblijfplaats voor vleermuizen. Tijdens vleermuisonderzoek van Tauw in 2012 en van Sweco in 2018 zijn ook geen verblijfplaatsen waargenomen.

Het plangebied maakt deel uit van het foerageergebied van vleermuizen. Het oppervlakte water en de groenstructuren bieden leefgebied voor insecten die voedsel kunnen zijn voor vleermuizen. De bosstructuur biedt luwte waar gejaagd kan worden. Het betreft – op basis van de aard en omvang en de omgeving - geen essentieel foerageergebied (d.w.z. essentieel voor het functioneren van een verblijfplaats). In het plangebied is ook geen (essentiële) vliegroute van vleermuizen aanwezig. Tijdens eerder vleermuisonderzoek van

Sweco in 2018 zijn foeragerende individuen van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en de watervleermuis waargenomen. Voor deze soorten is voldoende alternatief foerageergebied in de directe omgeving van het plangebied aanwezig, waardoor het plangebied geen essentieel foerageergebied betreft.

3.8.2 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow

In het plangebied is geschikt foerageergebied voor vleermuizen aanwezig. Het betreft niet essentieel foerageergebied. Bovendien blijft het plangebied tijdens en na de werkzaamheden als foerageerlocatie beschikbaar. Wel zijn enkele maatregelen nodig om verstoring van foeragerende vleermuizen te voorkomen.

3.8.3 Maatregelen

Om schadelijke handelingen voor vleermuizen te voorkomen moeten de volgende maatregelen worden genomen:

- Verlichting alleen richten op verharde wegen en niet uit laten stralen naar groenstructuren of wateroppervlakten (foerageergebied). Er kan worden gewerkt met armaturen die het licht goed richten en die een scherpe bundel ("scherpe cut-off") hebben om onnodige verstrooiing tegen te gaan (geen strooilight naar boven maar naar beneden richten) (BIJ12, 2024a, BIJ12, 2024b).

3.8.4 Functie van het plangebied voor beschermde soorten vogels

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

Uit de ruime omgeving zijn waarnemingen van buizerd, ransuil, steenuil en kerkuil bekend (NDFF). Tijdens voorgaand natuuronderzoek (Sweco, 2018) is een buizerdnest waargenomen in de wilgen in het plangebied. Tijdens het veldbezoek in november 2024 bleek dit nest niet meer aanwezig. Er zijn tijdens het veldbezoek geen nesten van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats¹ vastgesteld in de te kappen bomen in het plangebied. Op grond hiervan wordt de aanwezigheid van nesten van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats uitgesloten. Het plangebied biedt geen geschikt broedbiotoop voor de kerkuil en de steenuil. Voor buizerd is het plangebied geen essentieel foerageergebied vanwege de beperkte oppervlakte t.o.v. de territoriumgrootte van deze soort.

Vogels waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is

De bomen in het plangebied vormen geschikt broedbiotoop voor algemene broedvogels zoals de merel, houtduif en de roodborst. De oevers in het plangebied bieden broedbiotoop aan soorten zoals de fuut, meerkoet en wilde eend. Van deze algemene broedvogels is de nestplaats niet jaarrond beschermd.

¹ Voor een aantal vogelsoorten geldt dat hun nesten jaarrond beschermd zijn, ook als de soort op het moment van de handeling geen gebruik maakt van het nest. Dit is het geval wanneer een vogelsoort jaarlijks terugkeert naar zijn nest en niet of nauwelijks in staat is om elders in zijn leefgebied een vervangend nest te vinden of te maken. Deze soorten zijn op Rijksniveau en provinciaal niveau vastgesteld.

3.8.5 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

Effecten van de voorgenomen activiteit op soorten met een jaarrond beschermd nest zijn uitgesloten. Voor deze soorten heeft het plangebied namelijk geen betekenis.

Vogels waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is

Werkzaamheden in het broedseizoen kunnen ertoe leiden dat nesten van vogelsoorten die in gebruik zijn beschadigd raken of verlaten worden door de oudervogels als gevolg van verstoring. Hiervoor is geen vergunning mogelijk. Het vernietigen en verstoren van in gebruik zijnde nesten moet worden voorkomen.

3.8.6 Maatregelen

Vogels waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is

Om schadelijke gevolgen voor broedvogels te voorkomen worden kap-, snoei- en andere werkzaamheden die in gebruik zijnde nesten aantasten of wezenlijk kunnen verstoren buiten het broedseizoen uitgevoerd. Voor het broedseizoen geldt geen wettelijke standaardperiode. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschillen per soort. Globaal moet voor het broedseizoen rekening gehouden worden met de periode half maart tot half augustus.

4 Conclusie en aanbevelingen

4.1 Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit

Op grond van het onderzoek wordt geconcludeerd dat de uit te voeren activiteit schadelijke gevolgen heeft voor bever (artikel 11.46 Bal lid 1a en d). Alvorens de burchten kunnen worden verwijderd is een omgevingsvergunning benodigd. Voor werkzaamheden in de omgeving van de burcht gelden maatregelen (zie paragraaf 3.7.3).

Daarnaast moeten negatieve effecten op een functie als broedbiotoop van algemene broedvogels worden voorkomen door het nemen van preventieve maatregelen (zie Hoofdstuk 3). Als deze maatregelen worden getroffen, zijn schadelijke handelingen op deze soorten uitgesloten.

Op grond van het onderzoek wordt geconcludeerd dat de uit te voeren activiteit schadelijke gevolgen heeft voor algemeen voorkomende soorten amfibieën en kleine zoogdieren. Het betreft een vergunningvrij geval en er is dus géén omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig. Wel is de specifieke zorgplicht van toepassing.

4.2 Maatregelen om te voldoen aan de specifieke zorgplicht

Maatregelen om schadelijke gevolgen te voorkomen

Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van twee beverburchten in het plangebied. Voor de vernietiging van de burchten is een omgevingsvergunning nodig. Werkzaamheden rondom de burcht kunnen onder voorwaarden zonder omgevingsvergunning worden uitgevoerd. Hierbij geldt dat minimaal 20 meter om de burchten van de werkzaamheden ontsien. In een straal van 20 – 50 meter rondom de burchten worden werkzaamheden opbouwend en gefaseerd uitgevoerd.

Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van algemene broedvogels om negatieve gevolgen voor deze soorten te voorkomen.

Overige maatregelen vergunningvrije gevallen

In het kader van de specifieke zorgplicht moeten redelijkerwijs maatregelen genomen worden om de mogelijke gevolgen voor beschermde, kwetsbare of bedreigde soorten te beperken of ongedaan te maken. In hoofdstuk 3 zijn per soortgroep de maatregelen beschreven die in het kader van de specifieke zorgplicht genomen kunnen worden. Het is aan de initiatiefnemer om te bepalen welke maatregelen redelijkerwijs genomen (kunnen) worden.

5 Literatuur

- BIJ12, 2017. Kennisdocument bever. Castor fiber. Versie 1.0 juli 2017. Utrecht.
- BIJ12, 2024a. Kennisdocument gewone dwergvleermuis. Pipistrellus pipistrellus. Versie 2.0 april 2024. Utrecht
- BIJ12, 2024b. Kennisdocument ruige dwergvleermuis. Pipistrellus nathusii. Versie 2.0 augustus 2024. Utrecht.
- Hunink, S. 2023. Voorstel invulling specifieke zorgplicht FF-activiteiten Ow. LinkedIn bericht 30 oktober 2023.
- Informatiekaart Natuur. https://atlas.bij12.nl/WebView/index.html?viewer=ikn_pub. Geraadpleegd op 13 november 2024.
- Informatiepunt Leefomgeving. <https://iplo.nl/regelgeving/omgevingswet/geconsolideerde-teksten-omgevingswet/>. Geraadpleegd op 13 november 2024
- Nationale Databank Flora en Fauna. <https://ndff-ecogrid.nl/>. Geraadpleegd op 13 november 2024.
- Tuitert, D., 2019. Notitie: beschouwing GNN wijziging ontgronding Rhederlaag. Sweco, juni 2019.
- Sweco, 2021. Actualisatie natuuronderzoek ontgrondingsactiviteit Rhederlaag. Actualisatie natuuronderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur. SWNL0272323

Bijlage I Toetsingskader beschermde soorten Omgevingswet

In deze Bijlage worden de relevante onderdelen van de Ow ten aanzien van soortenbescherming samengevat. De teksten zijn grotendeels ontleend aan de 'Handreiking Toelichting natuurbescherming onder de Omgevingswet' van het Netwerk Groene Bureaus. Voor de teksten van de Ow verwijzen we naar: wetten.overheid.nl In Bijlage I van dit rapport wordt nader ingegaan op het toetsingskader voor een flora- en fauna-activiteit

Flora- en fauna-activiteit

Een 'flora- en fauna-activiteit' in de Ow is een: 'activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten'. Er is al sprake van een 'flora- en fauna-activiteit' als het een *mogelijk* gevolg heeft voor één in het wild levend dier of plant, ongeacht of deze soort beschermd is volgens de Ow.

Als er sprake is van een flora- en fauna-activiteit, dient onder andere rekening te worden gehouden met de regels in art. 11.27 Bal (*specifieke zorgplicht*) en de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5 Bal (*vergunningplicht bij schadelijke handelingen, regels vergunningvrije gevallen*). Hoewel de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5 Bal alleen betrekking hebben op de bij wet beschermde soorten, gelden art. 11.27 en 11.28 (*voorkomen onnodig lijden van dieren*) ook met betrekking tot de niet-beschermde soorten.

Specifieke zorgplicht

In het Bal is een *specifieke zorgplicht* opgenomen voor onder meer alle 'flora- en fauna-activiteiten' die vrijwel alle ruimtelijke activiteiten betreft (art. 11.27 Bal). Deze specifieke zorgplicht komt in de plaats van de algemene zorgplicht die in de Wnb stond. Iedereen die een flora- en fauna-activiteit uitvoert, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, indien dat niet mogelijk is beperken of ongedaan maken (art. 11.27, 1e lid Bal). In het tweede lid staat de nadere uitwerking van de specifieke zorgplicht. De specifieke zorgplicht houdt in ieder geval in dat voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie van beschermde soorten en soorten die kwetsbaar of bedreigd zijn. Deze soorten betreffen in Nederland van nature voorkomende:

- Vogelrichtlijn-soorten zoals genoemd in Bijlage I Vrl en niet in die Bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, 2e lid Vrl. voorkomen
- Habitatrichtlijn-soorten als opgenomen in Bijlage II, IV en V Hrl.
- Dieren of planten die zijn opgenomen op de Rode Lijsten.
- Nationaal beschermde soorten (Bijlage IX Bal).

Ook de voor bovengenoemde soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats vallen onder de specifieke zorgplicht.

De kern van de zorgplichtbepaling voor flora- en fauna-activiteiten is dat als er sprake is van nadelige gevolgen op in het wild voorkomende soorten, deze, indien redelijkerwijs kan

worden gevegd, moeten worden voorkomen, beperkt of ongedaan worden gemaakt. Ook in art. 11.27, tweede lid wordt verwezen naar passende preventieve maatregelen of passende herstelmaatregelen. Tijdens en na het verrichten van de activiteit moet worden nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben (dus: monitoring).

In art. 11.27, tweede lid onder b Bal wordt aangegeven dat er moet worden 'vastgesteld' of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten. Daarnaast zijn de overige voorwaarden in het tweede lid onder c t/m f zodanig concreet dat in deze bewoording kan worden gelezen dat er *aantoonbaar* aan deze voorwaarden moet worden voldaan, zeker ook met in het achterhoofd dat de specifieke zorgplichten in de Ow zowel *bestuurlijk als strafrechtelijk kunnen worden gehandhaafd*. Om aantoonbaar aan de voorwaarden van de specifieke zorgplicht te hebben voldaan, is het noodzakelijk dat de toetsing aan de zorgplichtbepalingen in een quickscan of nader onderzoek wordt vastgelegd.

Interpretatie specifieke zorgplicht

Het Bal geeft aan waaruit de specifieke zorgplicht in ieder geval bestaat. De reikwijdte van de specifieke zorgplicht is op dit moment nog niet duidelijk. De formulering van de specifieke zorgplicht laat veel ruimte voor interpretatie die (nog) niet nader ingevuld is door provincies. De interpretatie van de reikwijdte van de specifieke zorgplicht van Waardenburg Ecology is gebaseerd op *expert judgement* en het voorstel van Hunink (2023¹).

Rode lijst soorten(groepen)

Wij richten ons in de natuurtoets, naast beschermde soorten, in principe op 'dieren en planten' van de Rode lijsten (zoals letterlijk benoemd in de Ow), dus niet op niet-dierlijke of niet-planten zijnde soorten organismen, zoals paddenstoelen en korstmossen. Daarbij worden de volgende statussen van de Rode lijst meegenomen: gevoelig, kwetsbaar, bedreigd en ernstig bedreigd. Uitgangspunt is daarbij dat de specifieke zorgplicht een focus vergt op de mogelijke nadelige gevolgen op de staat van instandhouding van soorten en niet zozeer op nadelige gevolgen voor ieder exemplaar afzonderlijk.

Onderzoeksinspanning

Iemand die een flora- en fauna-activiteit wil verrichten op een plek, moet controleren of er aanwijzingen zijn dat op die plek of in de buurt kwetsbare of bedreigde soorten voorkomen. Onduidelijk is welke onderzoeksinspanning verricht moet worden. Waardenburg Ecology vult deze onderzoeksverplichting in door het raadplegen van de NDFF en een habitatgeschiktheids-beoordeling.

De soortenbeschermingsregimes

In het Bal wordt onderscheid gemaakt in de volgende drie beschermingsregimes:

- § 11.2.2: omgevingsvergunning soorten Vogelrichtlijn (*Vogelrichtlijnsoorten*). Dit betreft alle van nature in Nederland voorkomende vogels conform art. 1 Vogelrichtlijn

¹ Hunink, S. 2023. Voorstel invulling specifieke zorgplicht FF-activiteiten Ow. LinkedIn bericht 30 oktober 2023.

- § 11.2.3: omgevingsvergunning soorten Habitatrichtlijn (*Habitatrichtlijnsoorten*). Dit betreft soorten, genoemd in Bijlage IV, onder a, bij de Habitatrichtlijn, Bijlage II bij het verdrag van Bern of Bijlage I bij het verdrag van Bonn.
- § 11.2.4: omgevingsvergunning andere soorten (*andere soorten*). Dit betreft soorten genoemd in Bijlage IX behorende bij art. 11.54 Bal.

Onder iedere paragraaf (11.2.2, 11.2.3 en 11.2.4) zijn de vergunningplichtige gevallen en de vergunningvrije gevallen aangegeven. In de Omgevingswet wordt niet meer gesproken over verbodsbepalingen waarvoor een ontheffing of vrijstelling kan worden verleend zoals onder de Wet natuurbescherming, maar over schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningplichtig geval. Er geldt een vergunningplicht voor schadelijke handelingen bij:

- vogels op grond van artikel 11.37, eerste lid Bal,
- dier- en plantensoorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bonn en Bern op grond van artikel 11.46, eerste lid, Bal, en
- dieren van Bijlage IX, onder A van het Bal op grond van artikel 11.54, eerste lid, Bal.

De inhoud van de schadelijke handelingen komt overeen met de verbodsbepalingen van de soortenbeschermingsregimes uit de voormalige Wet natuurbescherming, aangezien deze rechtstreeks voortkomen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en internationale Verdragen en betreffen de volgende schadelijke gevallen:

- het opzettelijk doden en vangen van soorten;
- het beschadigen of vernielen van voortplantings- en rustplaatsen van dieren, niet zijnde vogels;
- het opzettelijk vernielen en beschadigen van nesten, eieren of wegnemen van nesten van vogels;
- het opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren;
- het (ver)storen van dieren volgens de beschermingsregimes soorten Vogelrichtlijn en soorten Habitatrichtlijn. NB geldt voor vogels niet als er geen sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de vogelsoort;
- het plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten.

Uitzonderingen vergunningplicht en vergunningvrije gevallen

Voor instandhoudings- en passende maatregelen in het kader van het bereiken van Natura 2000-doelstellingen geldt een uitzondering van de vergunningplicht voor schadelijke handelingen. In het Bal zijn verder een aantal vergunningvrije gevallen aangewezen per beschermingsregime waarvoor geen vergunningplicht geldt. Hoewel er enkele verschillen zijn, betreft het onder meer de volgende gevallen:

- In een programma aangewezen flora- en fauna-activiteiten (bijv. een Natura 2000-beheerplan).
- In een omgevingsverordening aangewezen flora- en fauna-activiteiten (bijv. de door de provincie aangewezen soorten en handelingen).
- Bij ministeriële regeling aangewezen flora- en fauna-activiteiten (In art. 4.31 van de Omgevingsregeling zijn de flora- en fauna-activiteiten die genoemd zijn in art. 11.54 Bal aangewezen als vergunningvrij voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen of inrichting van gebieden (incl. gebruik) voor de soorten in Bijlage VIIc Or).

- Flora- en fauna-activiteiten die aantoonbaar worden uitgevoerd conform een per ministeriële regeling aangewezen gedragscode.

Beoordelingsregels vergunning

Een vergunning wordt alleen verleend als is voldaan aan de beoordelingsregels in § 8.6.2 Bkl. De beoordelingsregels verschillen per soortenbeschermingsregime (uitgewerkt in art. 8.74j t/m art. 8.74l Bkl), maar komen kort gezegd neer op de beoordeling:

- of er geen andere bevredigende oplossing is,
- of de activiteit nodig is vanwege een genoemd wettelijk belang, en
- of de activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

Hiernavolgend is een Stroomschema passieve soortenbescherming Omgevingswet opgenomen.

Bijlage II Logboek Rhederlaag

Datum	Actie/ Handeling	Resultaat/ Afspraak	Naam ecoloog / uitvoerder	Bijzonderheden